

ՔԱՆՈՒՆԻՔ

Տարեկան գին Կ. Պոլսոյ մը 3 Մէճ.
Փարսիացի 10 Մէճ.
Վերականգնող Կ. Պոլսոյ 4 Մէճ.
Փարսիացի 5 Մէճ.
Իւրաքանչիւր թիւի գին 60 փր.
Երանուցման քողը մէկ անգամի հա-
մար 3 զուրուշ, երկու անգամի հա-
մար 2 զուրուշ, աւելի անգամներու
համար զատ աւելարկութիւն կը լինայ:

Լ Ր Ա Փ Ի Ր

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 22 ՆՈՎԵՄԲԵՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ
ՎԵՐՁԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պէտքը 30 հոկտ.
Վերականգնող կը գրեն թէ Պիտարը
իշխանն սպաննելու փորձ փորձող քիւ-
հրման 14 տարի շղթայակալ աշխատու-
թեան* և ասան տարի ալ իր քաղաքային
իրաւունքներէն զրկուելու մէջն ստացաւ:
Մատրիտ 25 հոկտ.
Լուկերնա զօրապետը Հիւսիսային
բանակին հրամանատարութեան հրաժա-
րեցաւ և հաւանականաբար Մօրիօնէս
զօրապետը պիտի դուրս ածուի:
Պայօն 31 հոկտ.
Սլաւոնական պատերազմման մը
հաղթանակի վաճառական նաւու մը փրայ
ուսմը արձակեց:
Լոնտոն 30 հոկտ.
Լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Կ. Պոլ-
սոյ անգղիական զեւսական Սլոյ 25-նրի Լ-
լիթ Վնդղիս պիտի կանչուի և անոր
տեղ Լորտ Լիթթըն Կ. Պոլսոյ դեսպան
պիտի անուանուի:
Ֆիլիպի կղզիներուն դուռուցի պաշ-
տօնական կերպով ծանուցուեցաւ:
Փարիզ 30 հոկտ.
Երեկոյան տուր Լուրեր տարա-
ծողներուն վրայ խիստ հակողութիւն կը լի-
նայ: Ամեն տեղ հանդարտութիւն կը տի-
րէ:
Վիեննա 31 հոկտ.
Երեկոյան թուրքացի երկրորդ զեւս-
քառմանը շատ կը փնտռուին միշտ և
կը բարձրանան:
Փարիզ 31 հոկտ.
Երկու կեղծութիւններն ի մի ձուլելու հա-
մար նորէն բանակցութիւնը բացուեցան:
Պէտքը 31 հոկտ.
Արմիա կոստան վերջոյցս ըլլաւ ամ-
բաստանութեան ստիճի երկր թուրքերը
գտնելու համար խուզարկութիւնը կը
շարունակեն առանց յաջողութեան:
Մատրիտ 1 նոյ.
12 վաղ քարտուսներ վիլլաֆրանցայի
քով հարուած կրեցին:
Փիլիպի 31 հոկտ.
Հարանի կառավարութիւնը խաղաղա-
կան արամադութիւններ ցոյց կուտայ:
Մատրիտ 31 հոկտ.
Արտաքին գործոց նախարարը բա-
ցարեց Պ. Ծօտորոյի թէ Սլաւոնական
պատերազմման մը կողմէ զաղկիացի
նաւու մը փրայ ուսմը արձակուիլը սխալ-
ման մ'արդիւնք է:
Լոնտոն 31 հոկտ.
Գին Բոնա 45 13/16
Դոն 4865
» 4869 54 7/8
» 4874 —
» 4872 84 3/4
» 4873 53 4/8
Դոր փոխառութիւն 2 5/16
Վնդղ Բոնա 93 4/16
Լիվերքուլ 27 հոկտ.
Բամպակ Միտլինկ—Օրլէան 8 1/8—1/4
» Փայր 80 Բոնա 5 1/8—
Ծախուած 12000 հակ:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայսերական հրամանաւ
Պետական խորհրդոյ Դեր—Նա-
խագահ վսեմ: Ճէվանթի փաշան Եան-
եայի կուսակալ անուանեցաւ:
Վսեմ: Աբրահամ փաշան Միլլերի-
* Ուրիշ հեռագիր մը 11 տարի բան-
տարկութիւն կրէ:

րական ծովը ըրած ուղեւորութեան
կերակի առաւօտ մայրաքաղաքս վե-
րադարձաւ Երեւանական Ֆայրմ
շողեւաւով, և քանի մը ժամ ետքը
կայսերական պալատն երթաւ Վեհ-
Սուլթանին ներկայանալու պատիւն
ունեցաւ:
Նոյն շողեւաւով մայրաքաղաքս
վերադարձաւ նաեւ Մաքսուտեան
վսեմ: Սիման Պէյ, որ վսեմ: Աբրա-
համ փաշային ուղեկից եղած էր:
Բ. Դրան հրամանաւ Ասիա օրտ-
թերթին խաղաւ խափանման և թառ-
տոն դաւաճարութիւն ալ երկամեայ
դադարման դատապարտուեցան:
Այս ցաւալի խառութեան պատճա-
ռէն Ասիա լրագրին «Պատրիարքարա-
նի դէմ սխալալ և չափազանց լեզու
գործածելն է» կըսէ ապագայական
տեսչութեան աղբը: Թատրանի դա-
դարման պատճառը դեռ չիմացանք:

Պաղատաւան Մինաս Արամ է-
ֆէնտին թմբկարի Ծամանեան հիւպա-
տոսի Բանչէլիէր անուանեցաւ:

Երեւանի խափալ փոքր Ասիոյ
սովերը համար երկու շողեւաւ լի գա-
րի շրջից:

Տէրութեան հին պաշտօնաւար-
ներէն մին, Էմին Մուսլիս փաշա, որ
խափալն Էմիրիէնի մէջ կատարեց
մարդատիրական հաստատութեանց
վերատեսչութիւն կրէր, հինգ շաբ-
թի օրը կաթուած ահար ըլլալով վախ-
ճանեցաւ:

Կը լսենք թէ կառավարութեան
կողմէ կազմուելը ջրանկրաց նոր
դուռէն դառ՝ ապահովութեան ըն-
կերութիւններն ալ իրենց կողմէ ջր-
բանկրաց խումբեր պիտի կազմեն:
Կըսուի թէ Ռուսաց վեհ, Կայսրը
Բեդրապարկի գործարաններուն մէջ
չինուած երեք ջրհան և խումբ մ'ալ
ջրանկր կը զրկէ վեհ: Սուլթանին:

Շուկայի պահապանները շաբաթ
օրը 2 քող թրքուհի բռնեցին Սատիքա
և ճէմիլէ անուն, որք շուկային մէջ
խանութէ մը թօփ մը պատմա գող-
ցեր էին:

Աւելորդ է ըսել թէ երկուքն ալ
ստիկանութեան դուռը տարուելով
բանտարկեցան:

Շիրքէթի խալիքի շողեւաւաց
երթեւեկութեան ժամերն այսօրէն
սկսեալ փոխուեցան (Տես լրագրոյս
վերջին երեսը):

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ
ԷՍԱՍՏՐՈՒՍՈՒՄԻՆ
21 հոկտ երկուշաբթի իրկուսն 50,25

22 հոկտ. երեքշաբթի առաւօտ	
Բացուեցաւ	50 15
Կէս օր	50 20
Կ. Պոլիս 24 հոկտ.	
Սօսիթէ մէկերայի բաժինը Սնդդ լիւր	7 25
« փոխանակութեան »	5. 5
Կ. Պոլսոյ Պանքային »	5.37
Քրէտի Ժէնէրայ »	12 3
Քրէտի Օսթրո-Թուրք »	—
Երկաթուղեաց հին »	429 1/2
Փոխ. 4863 »	347
» 4865 »	334
» 4869 »	275
» 4872 »	84 1/2
» 4873 »	263
Թրամուէյ »	4 75
Բ.ՔԱՆՔ ԴՐԱՄՈՑ	
24 ՆՈՎԵՄԲԵՐ	
Վնդղ. Բոնա գուրուշ	409.25
Նաւ. Բոնա ոսկի »	87 14
Երեւ. Բոնա Ռուս »	89 10
Դորմից »	51. 17
Հնդ. Քրոնք »	—
Հնդ. Բոնա »	104 25
Պրիւն »	428

Ա. Զ. Գ. Ա. Յ. Ն.

ՀՐԱՒԻՐ ԱՌ. Ա. Զ. Գ. Ա. Յ. Ն. ԵՐԵՎԱՆԻ
Աղբային ժողովը Երեսուն հոկտ. Եր-
ւանի քաղաքի 25 հոկտեմբեր ի
Դաւաթիւ:
Առանձն պիտի բացուի Ֆիլիք ժամ
6ին և գոցուի 10 րոյ:
Վճարակներ Երեւանի տան Էֆէն-
տինները որ փութին կատարել աղ-
ջախրական պարտականութիւնն:
19 հոկտ. 1874
Ի Պատրիարքարանս Հայոց
Կ. Պոլիս
ՔԱՍՏՐՈՒՄԻՆ Կ. ՊՈԼՈՑ
ՆԵՐՔԻՆ ԱՐՔԵՊԵՍԿՈՒՊՈՍ
ՕՐԱԿԱՐԳ
1. Ընդունելութիւն նախընթաց
նիստի ատենագրութեան:
2. Վաւերացում նորընտիր երես-
փոխանաց:
3. Կազմութիւն Նախաքննիչ դի-
ւանաց:
4. Ամբողջացում Բաղաքական
ժողովոյ:
Առանձն պիտի
Ս. Պ. Պ. փոխալիս

ՈՒՆԻՆԴՐՈՒԹԵԱՆ ԻՐԱՒՈՒՆԻՐ
Ժողովուրդն Ընդհ. Ժողովոյ նիս-
տերուն ներկայ գտնուելու իրաւունք
ունի թէ ոչ:
Ոմանք «ոչ» կը պատասխանեն:
Ինչ բանի վրայ կը հիմնեն իրենց
պատասխանը:
Կըսեն թէ Այն բանը զոր բոլոր
աղբը չկրնար վայելել, այլ միայն ա-
նոր մէկ փոքրիկ մասը կը վայելէ, Ի-
րաւունք չկրնար համարուիլ, ուստի
չնորհք է Ընդհանուր ժողովոյ նիս-
տերուն ներկայ գտնուիլը: Եթէ իրա-
ւունք ըլլար, պէտք էր որ բոլոր
աղբը կարենար ներկայ գտնուիլ: Եւ
որովհետեւ բոլոր աղբը ներկայ գտն-
ւիլ կարող չէ, ուստի ոչ ոք իրաւունք

ՔԱՆՈՒՆԻՔ

Պաւլոս Գագաճ լրագրու
ժամբար խաղաղութեան գրաւ
Լրագրոցս վերաբերան, համա-
կամ որ եւ իցէ գրութիւն խաղաղի-
—Տնօրէնին պիտի ուղղուի, Կ. Պո-
լիս, Չինիլի Խան, Մաթիսի գրասեն-
եակը:
Համբու ծախքը չվճարուած նա-
ժակ չընդունուիր:

ունի ներկայ գտնուելու:
Այս խորհրդածութեան անհիմն
ըլլալը հաստատուելու համար՝ քանի
մը նոյնանման խորհրդածութիւն ը-
նենք համառօտելու:
Բոլոր Հայոց աղբը Գումբափուրի
Մայր եկեղեցին չպիտի, միայն նոյն
թաղեցիները՝ կամ աւելի Ֆիլիք ըսե-
լով՝ անոնց մէկ մասը միայն կը ողմի-
ուտի Գումբափուրեցիները Մայր եկե-
ղեցի երթալու իրաւունք չունին, այլ
չնորհք մ'է, որ Պատրիարքարանը
կընէ իրենց:
Ինչ է Գումբափուրեցիին կարծիքը
այս մասին: Նա կը մտածէ անշուշտ
թէ իրաւ է որ ամբողջ աղբը, այ-
սինքն վանեցին, Մշեցին, Կարնե-
ցին և այլն, ամենքն ալ իր եկեղե-
ցին չեն սղմիր, բայց ասիէ չհետևիլ
թէ ինք ալ Պատրիարքարանը չունենայ մեր
եկեղեցւոյն մէջ աղօթելու, կամ թէ
հոն ժամերգութեան ներկայ գտնուի-
լը չնորհք մ'եղած ըլլայ իրեն: Մեր
եկեղեցին մանկը ոչ միայն իր իրա-
ւունքն է, այլ և վանեցւոյն, Մշեց-
ւոյն, Կարնեցւոյն, և այլն: Ինչպէս
որ ինք ալ իրաւունք ունի անոնց ե-
կեղեցին մանկը, երբ վսեմ, Մուշ,
Կարնի և այլն գտնուի: Երբ ինք
Մայր եկեղեցի երթայ և տեսնէ՝ որ
եկեղեցին լցուած է արդէն ժող-
վարով (որոց մէջ ոչ միայն գաւա-
ռացի Հայեր, այլ կարելի է՝ որ Հուս-
մէական և Բողոքական Հայեր, և
մինչև իսկ Գաղղիացի, Գերմանացի,
Անգլիացի, և այլն կրդանուեն), կամ
գուրը կը կայնի և կամ տուն կեր-
թայ ուրիշ օր մը փափաքին հաւնե-
լու յուսով: Գաւառացիին ալ ի հա-
րէ նոյն կերպով կը վարուի նոյն դէպ-
քին մէջ թէ ի Պոլիս և թէ իր հայ-
րենիքը: Ոչ ինք իրաւունք ունի ը-
սել գաւառացւոյն որ նա գուրս ել-
նէ ու ինք ներս մանէ, և ոչ գաւառ-
ացին կրնայ իրմէ նոյնը պահանջել,
որովհետեւ Մայր եկեղեցին կամ ու-
րիշ օր և է եկեղեցի, թէ և նիւթա-
պէս այս ինչ կամ այն ինչ տեղը կը
գտնուի, բայց կրօնապէս կամ բա-
րոյնացաւ աղբին ամբողջութեանը,
անոր իւրաքանչիւր անհատին՝ կը
վերաբերի: ուստի ո՛ր օր առաջներս
մտած ըլլայ՝ իրաւունքն անոր է. ո՛չ
ինք գաւառացիին չնորհք ըրած կը
կըլլայ, ո՛չ գաւառացիին իրեն, և ո՛չ
Պատրիարքարանը մէկին կամ միւսին:
Ուրիշ խորհրդածութիւն մ'ալ:
Բոլոր Հայոց աղբն ուսում ու կըր-
թութիւն չտանար, այլ իր մէկ սա-
կաւթիւն մասը միայն կը վայելէ դա-
րեւոր աշխատութիւններով առաջնե-
կած բուռնագրութեան բարիքը: ուս-
տի այդ սակաւագիւն Հայերն իրաւ-
ւունք չունին բուռնագրուելու, այլ
Պատրիարքարանն է որ այդ չնորհք
կընէ իրենց: Եթէ չուզէ, չընեմ ու
իրենց գաղտնիքը գոցել կուտայ:

Գու.ը ինքնին գիտէ.ը, բարեկամը, որ պատրիարքարանը՝ գանձաւած ազգային գաղտնիքը գոցելու իրաւունք չունի, և եթէ գոցելու ևս ըլլայ, դատարանը իսկ կ'հանդիսանա.ը և կ'ամբաստանէ.ը զայն իւր և թշնամի Սահմանադրութեան եւ ազգին: Գիտէ.ը նաև թէ ամբողջ ազգին լուսաւորութեան բարիքը չի վայելէ.ը չհետևի թէ անոր մէկ մասն ալ զրկելու է անկէ: Ընդհակառակին՝ թէ՛ այդ բարիքը փայլող լուսաւորեալ մտքը և թէ՛ Աղբ. իշխանութիւնն ամեն ջանք ի գործ դնելու են որ այդ բարիքը սփռի, տարածի բոլոր հայոց մէջ, անոր կենսատու ճառագայթներն երթան թափանցեն մինչև իսկ Հայաստանի խորշերը գանձաւած յետին հայ խրճիթին մէջ:

Թողունք որ ընթերցողք իրենք ընդարձակեն այս խորհրդածութիւնքը և մեք գաւառներ բուն խրճիթային:

Երևակայէ, ընթերցող, հասարակութիւն մը 500 հոգիէ կազմուած, որոց 100ը ընտրութեան մասնակցելու վիճակի մէջ են: Կենթադրէ որ այդ 100 հոգին կընտրեն հինգ մարդ իրենց թիւերն գործերուն վրայ խորհրդակցութեամբ: Կենթադրէ նոյնպէս թէ ո՛չ ընտրող և ո՛չ ընտրեալ կարգադրել զիստեն, ուստի համարադատութեան տեղեկագիր, ատենադրութիւն և այլն չլինի.ը: այլ համարատուութիւնը բերանացի և համարադատութիւնը անձնական ներկայութեամբ կը կատարուի:

Այժմ աւելցուր, ընթերցող, այդ մէկ հասարակութեան վրայ տառն, քան, հարիւր, հազար, իրարմէ դանաղան հեռաւորութեամբ հասարակութիւններ, և ենթադրէ թէ անոնք իրենց ընդհանուր գործոց կարգադրութեանը համար ժողով մը հաստատեն: Այդ ժողովը բնականապէս գումարուելու որոշեալ տեղ մը կուենանայ, զի կարող չէ ամենուրեք գրտնուիլ և հետևապէս բոլոր ընտրողները չեն կարող անոր նիստերուն ներկայ ըլլալ կամ անմիջական համարաւորուի, վասն զի հեռաւորութիւններն ու ժամանակն արգելք կըլլայ իրենց: Սակայն մինչև հասարակութեանց բազմաթիւն ու կազմուիլը դաշեր կանցնին, գրի գիւտը կըլլայ, ժողովին խորհրդածութիւնքն ու վիճարանութիւնքը կ'սկսին գրի առնուիլ, և այն ընտրողներն, որք հեռաւորութիւնն պատճառաւ չեն կարող ներկայ գտնուիլ իրենց Ընդհ. ժողովոյ նիստերուն, անոր առեւտագրութիւնները կարգադրող կըլլան անոնք:

Բարեկամք, ընտրողաց՝ ժողովոյ նիստերուն ներկայութեան բնական անկարելի ըլլալէն չհետևի թէ ներկայ գտնուելու՝ այսինքն անձամբ համարաւորու իրաւունք չունին. և թէ այդպէս ըլլար, ժողովոյ տառնադրութիւնները հրատարակելն ալ պարտք չէր ճանշուեր և ամեն բան կը անօրինակէր այնպէս՝ ինչպէս որ կըլլայ բռնապետական երկիրներու մէջ, այսինքն ժողովուրդէն թաղու և խաւարի մէջ, միայն բարձրեւոյն Աստուծոյ պատառնալով և ըլլալով որ երկայնամիտ է և ողորմած: «Ընտրողաց մեծ մասին՝ ժողովոյ նիստերուն ներկայութիւնը բնական անկարելի ըլլալն է որ պարտք կը դնէ մեր վրայ ժողովոյ տառնադրութիւնները հրատարակելու: Վստի ազգին այն մասը, որ ժողովոյ գումարման տեղը կ'գտնուի, անբռնաբարելի իրաւունք ունի անոր նիստերուն ներկայ ըլլալու: Վերկայութեամբ սահմանաւորուած թիւով թիւով թիւով

չնորհ մ'է ժողովին կողմէն՝ զոր նախագահը կամ տառնապետը կ'անօրինէ:» Ըսելը—Սահմանադրականութիւն չէ, այլ Աստուած պետութիւն կամ բռնապետութիւն: Ես գիտեմ որ Ռուսիոյն և Եփէսոյն Աստուած պետական կամ բռնապետական չէ, և նոյն իսկ իր շինած կանոնադրութեան մէջէն ապացոյց պիտի բերեմ ըստ իմ, բայց այդ գաղափարներն յաճախ մարդուս մէջ ա՛յն տառնապետը արմատ ձգած կըլլան, և բռնապետութեան և ազատամիտ մարդոց մտքին մէջ անդամ յանկարծ կ'սկսին ծլիլ և բողբոջ արձակել հանգամանաց տղեկացութեան ներքեւ:

Ահա յիշած ապացոյցս. «Տառն անդամոց խնդրանք» որ համառոտ պատճառաբանեալ պէտք է Ատենապետին ձեռքը տրուի, աս ժողովը կորույն միթէ գաւառի նըստել կուզէ:» (Կանոն յօդ. 29):

Ուրեմն ժողովոյ նիստերը գործըրայ ըլլալու են սովորաբար ըստ Ռուսիոյն և Եփէսոյն, ինչպէս որ Սահմանադրականութիւնն ալ կ'պահանջէ հակառակ Աստուածապետական և բռնապետական սկզբանց:

Կանոնադրութեան 82 յօդուածին մէջ Ռուսիոյն և Եփէսոյն կրէն թէ երեսփոխան մը իրաւունք ունի հարցում ուղղել վարչութեան անդամոց կամ Ս. Պատրիարքին, և 83 յօդուածին մէջ ալ հարցման ենթակայ պաշտօնէին իրաւունք կուտայ գաւառի նիստ խնդրելու: 84 յօդուածին մէջ ալ կրէն թէ գաւառական նիստը դրոշմակ ըլլալու է:

Այդ երկու յօդուածոց տըրամագրութիւնը կրկին և երեքիկ կը հաստատեն թէ Ընդհ. ժողովոյ նիստերը սովորաբար գործըրայ ըլլալու են, և բացառիկ դիպաց մէջ միայն կրնան գաւառիկ ըլլալ:

Բաղդադէ, ընթերցող, այս երեք յօդուածոց Սահմանադրական տըրամագրութիւնները վերը յիշուած նախադասին կամ ատենապետին տնօրինած շնորհին հետ, և ահա թէ ինչպէս իրենց լուսաւորեալ գրտնուներու մէջ անդամ իրարու բողբոջին հալոտենայ գաղափարներ կարող կըլլան հաշտ ապրիլ:

Սրբ. նոյն իսկ ըստ կանոնադրութեան՝ Ընդհ. ժողովոյ նիստերը երբեք չեն գործըրայ ըլլալու են: Գործըրայի խնդիրը մէկ խօսքով վերջանալու համար կրնանք Ընդհ. ժողովոյ այն տառն միայն գաւառիկ նիստն ըլլալու է, երբ անժխտելի կերպով կարելի է հաստատել թէ գաւառիկ ըլլալու օգուտը այս ինչ հանգամանքի մէջ գաւառաց ըլլալու փաստն մեծ է:

Գաւառաց ըլլալու փաստն էր ըլլաւ որք կը կարծուի ժողովուրդեան ներկայութեան ազդեցութիւնը կամ ճնշումը: Եթէ ազդեցութիւնը բարոյական է միայն, այդ չափ առելի օգուտակի է քան թէ փաստակար. իսկ եթէ նիստական է, շօշափելի է, չափ առելի փաստակար է քան թէ օգուտակար:

Եթէ ժողովն օրինաւորապէս կազմուած է և ճշմարտապէս ազգին շահերուն և բարօրութեանը նախաձեռնող իր, ամեն բան սը իրեն փաստակար է, ազգին ալ փաստակար է և հետևապէս ապօրինաւոր և դատարարելի: Հազարաւոր քուէով ընտրեալ ժողովի մը վրայ քանի մը հոգի ճնշում կամ ազդեցութիւն բանեցուցելու իրաւունք չունին: Ժողովը իրաւունք ունի ենթադրել թէ բացակայ ընտրողաց մեծ ամենաութիւնը ներկայ փոքրամասնութեան ընթացքին դէմ է, և թէ իր պարտքն է իր

ընտրողաց մեծագոյն մասին կամացը համակերպել Ս. յդ. ենթադրութեամբ իրաւունք կուենայ ժողովը զինքը ճնշող ինքրամասնութեան ազդեցութեանն ազատելու միջոցին գիմիլ, այսինքն իր նիստը գաւառիկ ընել, եթէ ինչպէս որ ըսինք, Գաւառի Ընդհ. ժողովը Գաւառի Ընդհ. ժողովն է:

Կը լսենք թէ Վսեմ. Ս. յովազովքի էփէսոյն առաջնորդութեամբ Պատրիարքական Գեր. Թոմասնորդ. Հօր՝ անցեալ չորեքշաբթի օրը Գումրի Սայր վարժարանին այցելութիւն ընելով՝ քառորդ ժամու չափ աշակերտային կարներն ուղարկութեամբ քննելու և գործունեութիւն յայտնելու է:

Ահաւասիկ վերջին Ընդհանուր ժողովոյ մէջ Մեծ. Ռուսիոյն և Եփէսոյն խօսած ճառին պատճենը:

Եփէսոյնի.

Այդ շնորհակալութեան քուէն՝ որով իս պատուել կը բարեհաճիք, տէր ունի իրաւունքի տէրեր. չեմ կրնար ո՛րքան ալ պանծալ ըլլայ ինծի համար՝ չեմ կրնար զանի յափշտակել ու յիս մշտադաւել. Ներքեցեք որ բախտն և Առաջինը՝ այդ իրաւունք տէր՝ այն մտերմ բարեկամն է որ առ ժամայն ի բարիք, և որ չափաւորապէս, չափ օգուտութեամբ՝ հաւատացէ՛ք՝ տաժանելի և ընդ երկար երթմանիւնքով հետամնտ, իրեն ազգին ծառայութիւն՝ բան գործը քած իրեն, ձեռք բերած է վերջապէս, կորցած է կրնամ քսել ունեցողի ձեռքէն այդ կանոնադրութեան պատուել օրինակներն մէկ համար՝ զոր տարիներէ ի վեր կը բռնաւորէինք: Այն բարեկամը կըլլեմ ո՛չ իմ առանձին, այլ ազգին բարեկամը, որոյ հայրենասիրական եռանդն զո՛ւ չը կայ որ չը կարենայ սպասել և ընդունիլ ընդհանուրին օգուտը: Այն կարճ տեղեկութեամբ անուանեցի զերեւել, և այն սիրելի անունը տունեւը զգուշի վրայ է արդէն:

Չարմանալի՝ զուգադէպ. կենսական խնդիր մը՝ Սահմանադրութիւն մը կուգայ Ազգին, սկզբը անուն մը կայ՝ համապատասխան չափովը՝ Վերջինը՝ Պատեան. . . : Ո՛չ նուազ կարեւոր խնդիր մը՝ կանոնադրութիւն մը կուգայ ժողովին ըսկզբը՝ զարմեալ անուն մը կայ՝ նմանօրինակ սքոյեալ՝ Յակոբ Պատեան:

Ձեր քուէին մէկ մասը՝ երեսփոխան էփէսոյնի, առաջին մասը՝ այս իրաւունքին տիրոջը կը պարտիմ յղել, և կը յուսամ՝ թէ մէ միայն արդար կը դատի ժողովը, այլ կ'արտօնէ՝ զիս՝ յոսուն իւր և ի պաշտօնէ յղել զայն անոր:

Ձեր շնորհակալութեան երկրորդ և մեծ բաժինը՝ էփէսոյնի, մեր Նախագահ Սրբազանին իրաւունքն է. հոս ալ կը միանայ ինծի հետ, զիսմ Այն կարողութիւն և հեռատես զխօսելն, որ կարողութիւնը թափանցելով խնդրեց մեզ՝ ստիպող կերպով այդ կանոնադրութեան խորհրդութիւնը. իւր շնորհի խնդրեց հրաման էր մեզի և պատիւ: Ճիշդ զգացմամբ, ազգու պարտանութեամբ կը նկատուի զայս ժողովն առանց կարգի ու կանոնի իրեն նաւ անդէկ անկողմնացոյց, մեկալ ըստ բախտին աւելայ յայն և խաղաղին ներքին հոգեմտ: Համապատասխան թէ ժողովն ձգուցն ամուլէին զի ժողովը չէր զիտեր ո՛ր կողմն բռնելու էր խնդիր մը և ո՛ր ճամբէն կըրնար հասնիլ անոր լուծման: Այս, ասի այսպէս եղաւ, կրնա՞նք մի ուրանալ: Այժմ տարի կայ՝ շանդանակութեան խնդիր մ'երեցաւ ի հորիզոն, ուր ընդ երկար տատանելէն ետքը ընկալեցաւ յանդուգ դատա զիւր լուծումը: Անկէ ետքը՝ Վերաքննութեան խնդիր մը փայտեցաւ, վերջ տարի՝ շարունակ ծփծրիտով յուզեց, վարանեց, տանջեց ըզբողովը, վերջապէս անկոծեալ՝ աս ալ իւր անդրանիկն բախտին հանդիպեցաւ: Նշանակա

և այլ շատ խնդիրներ, թէպէտ նուազ կան ըստ:

Իրաց այդ առաջին վիճակէն յուսալի՞ էր արդեօք երանելի հետեանք. . . : Բայց հոգաւորութեամբ ո՛ր աղետից ճար չըլլար Սրբ.՝ այդ ազգային վիճակին հոգ տարաւ սրտի մտքը, դարման բերաւ մեր Նախագահը:

Իւր համատուութիւնը ներքէ՛ թող ինչ՞ ծի որ իրեն ուղղեմ խօսքս և ըսեմ իւրեն սա բեմին բարձրէն. «Այդ այդ գործող նաւը, ո՛ր Սրբազան նաւապետ, ձեր ձեռքէն կընդունի այսօր իր գեղը. ձեր ձեռքով կը կանգնի ազգային թեմը. շայտ ժողովն երկու դէմք՝ երկու թվան կան՝ տի ունենայ, մէկը՝ անկառնողութեան ու անխնայութեան՝ անցեալին դարձած, միւսը՝ բարեկարգութեան ու կանոնաւորութեան՝ ապագային յառեալ: Այս նոր թվականը՝ ձեր արժողակալութեան թվականն է. ոսկոր կառնու այսօր կանոնադրութեան հաստատութեանն է, որոյ փրկարար արդասին բաւական է Պատրիարքութեան մը փառքին, բաւական է զազգն ընդհանուր երախտապարտ կացուցանելու: Այս, կերանեմ ըզ ձեզ բարձրաշնորհ, այդ փառաւոր ճակատագրին համար՝ զոր շատեր տի շնորհաւորեն: Ես իրեն երեսփոխան՝ իմ մասին՝ յանուն ընտրողաց դոնէ շնորհակալ եմ Ձեր Սրբազնութեան, և քաջ գիտեմ որ անձիւր երեսփոխան ձայնակց է հոս ինծի:»

Կուգամ, էփէսոյնի, ձեր այդ քուէին երրորդ և վերջին՝ բայց ամենէն արդիւնաւոր և պատուաբեր մասին, որ թէպէտ իս կըլծ ափանցի սրտային, բայց ձերն է, ձեզ կը վերնծայեմ, զի ձեզի կը պատկանի օրինայ ուժով: Ինչ է ժողովին առջև գրական աշխատութիւն մը եթէ արդիւնք չունենայ. ինչ է տառք եթէ ողի չունենայ. արդ այն աշխատութիւնը որք արդիւնաւորեցիք, այն տառքուն ողի դուք տուիք ձեր քուէովը: Կանոնադրութեան յօդուած ազգին ձեր միաձայն ընդունելութիւնը ձեզի պատկանէ ինչ և ձեր ներկայացուցած ժողովուրդին, ուստի ձերն է գործեալ բոլոր փառքն ու պատիւը: Իսկ ես ինչ ըրի պարտաւորութիւն մըն էր կատարեցի, երեսփոխանական պարտքս էր որ վճարեցի. և դուք զայս պարտքս վճարած ըլլալու արդարութեամբ ճանաչեցիք ու ձեր շնորհակալութեան քուէովը հաւատարմութեամբ ուղեցիք ճանաչելիք: Ահա այսպէս կրնամ ըմբռնել այդ քուէին եւ շանակութիւնը, և պարտքի մը վճարման համար շնորհակալութեան չեմ տեսներ տեղի: Հապա ինչ կը մնայ ինծի այդ քուէին. այս, դժացողիք բաժին մը կը մնայ բերկրալի և ստակ հոգեբանական բաժին մը, այն է՝ պարտքի մը վճարման մէջ պարկեշտ խիղճերու դրացած հոգեզուարճ հնչուութիւնը. և այս բարոյական բերկրութեան համար՝ զոր կընձեռէ ինձ ձեր պատառի թրքէն, երեսփոխան էփէսոյնի, ես կը մնամ ձեզի չընտրողապարտ, ձեզի՛ որ քան զգործանն յարց ընծայելով իմ փառ պաշտառութեան՝ զանի գորացուցիք Ռատի կազա. չեմ որ իմ շնորհակալութիւնն ընդունի ազգային ժողովը, իմ խորին շնորհակալութիւնն:

Վերջոյցի էփէսոյնի, բայց չեմ կրնար ինչիւր այս բեմին որոյ պատուան դանին վրայ ես առաջինն ոտ դնելու պատիւն ունիմ, առանց կարճ բաւ մ'ալ այս առթիւ ըսելու, առանց սրբազան սրբորդ մ'ալ վճարելու:

Այդ ցանկաւ նախ այս առթիւ վերանորոգել սրտերու մէջ այն երախտապարտ զգացումը՝ զոր կը կրենք ազգովին այն վեհ բարեբարին համար՝ որոյ հայրախնամ շնորհովն ու հօր հովանւոյն ստակ կը փայլեմք շատուց Սահմանադրութիւն մը և այսօր սա բեմը: Ազգային ժողովն սրբազան պարտքն է իւր Օգոստափառ և հաւատարմ երկար և երջանիկ կեանք մաղթել, և անոր կառավարութեան՝ լուսաւորութեան շուրհին մէջ յարատե յաւաքող խնդիրն է:

Այդ ցանկաւ երկրորդ՝ մէկ բաւով ըսել թէ ինչ է այս բեմը, և ինչ նշանակութիւն ունի մեզի համար քեմալական ըստ:

* Կանոն 8. 93:

ժամ ապառաժները : Ահա անդամ մըն է
ձեռքիդ տակ՝ հասարակ ժայռն չինդա՞ծ,
և արքիդ տակ՝ երկու տասնամեկ քարծ-
րացած նեղ պատուհանդ մը : Բայց խիտ
բարձր է զիջքը : Հառ ընդ արծակ է նը-
շանակութիւնը : Բնմը համապատաս-
խաբարակ մըն է : Եւ զգային այն բարձր
հրապարակը ուրիշ ազգին հետ, աշխարհ-
հի հետ կը խօսի : Հոն ելլողը՝ աշխարհը
զանի կը տեսնէ : Հոնի ընկած բառը
աշխարհը՝ զանի կը լսէ ու կը դատէ : Ար-
քան ուրեմն պատկառանք պէտք է ել-
լէլ հոն : Եւ քան որ երեւնի ուսման տեղակալ,
չարիտաւ, կըսէ ապարտ է ըլլան հոնի
արտասանութեան խաղերը : Երեսմեկունի
մը խօսելու ազատութիւնը անբռնաբա-
րելի է : այո՛, բայց իր ձեռնհասութեան
սահմանին մէջ, և ինչպէս ամեն ազա-
տութիւն՝ առ առ ունի իր սահմանը, որ-
պէս զուր գեղծում է, չէ՛ ազատութիւն
այլ ապերազանութիւն, որ եպրելի է ա-
մեն ուրեք և ձայնի ըստ ամենայն օրի-
նաց աշխարհի : Մեր բնական ազատու-
թեան սահմանը՝ մեր ներքին գործերն են,
մեր ազգային հաստատութիւնը, և կե-
ղեցի, դպրոց, վանք և կարօտեցող ձե-
ռքնարութիւն : Ասանց մէջ պարտաւիտ
է մեր խօսելու ազատութիւնը : Դառնա-
սանց մէջ հաստատութիւն, սակայն ազգային օ-
րէնքնա՝ արարական ընդհանուր օրի-
նաց պէտք է որ չհակառակին : Մինչև
հոս է ահա մեր ձեռնհասութեան սահ-
մանը :

Աւստի պարտ է մեզ խոհեմութեամբ
զգուշանալ, և քարեխնամ Տէրութեան վըս-
տահութիւնը միտ վայելելու համար՝ մեր
զլիւն մեր խնդիրներու յանդգնութեամբ
չը նախաձեռնել : մէկ խօսքով՝ չը չեղի
ուս համոզումն թէ՛ Տէրութեան շահերը
մերինն են և ազգինները Տէրութեան :
Վերջապէս էֆէնտիկներ, որովհետեւ
այս բնմին վրային ազգին հետ կրնայ
խօսիլ, ևս կը շնորհաւորեմ Ազգին իւր
նորահաւուց այս բնմը, և անոր ազատա-
միտ և իմաստուն պերճախօսներ մաղթե-
լով՝ կ'աւարտեմ խօսքս : Ռ.

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ

ՏՆՈՐԷՆԻԹԻԻԷ ԿՐՈՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՑ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵՐԻՐ : ՎԱՍՏՈՒԹԵԱՆ
(Երբ. Կ. Բ. 1398)

14. Ամենայն Հայոց երկնայ երանեալ
Հայրապետին առ Ամեն. Սրբազան
Պատրիարքն զրկած օրհնութեան և
շնորհաւորութեան կնիքակը ժողովն
որոշեց որ կարդացուի բնագիրը Մայր
եկեղեցւոյ մէջ և տպւոյ օրինակնե-
րն ալ մայրաքաղաքիս բոլոր եկե-
ղեցեաց մէջ ի լուր ժողովրդեան՝
վերհամառ. Կաթողիկոսին անուանը
տօնին հետեւեալ օրն որ է կիրակի :

15. Պրոեսայի Գեր. առաջնորդին
գրուեցաւ ընդունիլ ի ծոց Սրբոյ և
կեղեցւոյ զամուսին բողոքական գը-
րալաճառ կիրակոսի իր որդւոյն, և
առ այս կարեւոր խորհուրդներն մա-
տակարարել :

16. Ս. Երուսաղէմի Պատրիարք Ա-
մեն. Սրբազանէն գրով խնդրուեցաւ որ
Ս. Աթոռայն իրաւասութեան ներքեւ
գտնուած Կիւրապ կղզւոյ Հայոց եկե-
ղեցւոյն համար բարեհաճի հոն դըր-
կուելիք քահանայն հոգեւոր մատա-
կարար կարգել և վաւերացուցիլ կոն-
դակը շնորհել :

17. Երաժիշտ Արիստակէս Էֆէն-
տիի մէկ խնդրագիրը և ձայնագրու-
թեան վրայ ըրած արագրութեան
փորձը՝ Ամենայն Հայոց վերահաւառ
Հայրապետին ուշադրութեանը յանձ-
նուեցաւ :

18. Մայրաքաղաքիս եկեղեցեաց
Աւագերէցներն հրաւիրուեցան ի
ժողով, և քահանայական դասուն
բարեկարգութեան հակառակ անդի
ունեցած զեղծումներու և խանգար-
մանց վրայ իրենց ուշադրութիւնը
հրաւիրելով, յանձնուեցաւ որ ժո-

ղով կազմեն և շարաւիժ անդամ մը
կանոնաւոր նիստ ընեն Մայր եկեղե-
ցին, և իւրան մը կազմեն նախ նոյն օ-
րը, և ապա ամսուակալ քահանա-
ներն ևս հրաւիրելով խորհին միտ-
քան այն ամենայն հարկի վրայ՝ զոր
օրէնք է ձեռք տալու առ ի հոս-
տատութիւն բարեկարգութեան ի
գոտա քահանայից, ըստ կանոնաց և
կեղեցւոյ Սրբոյ :

19. Գոմեց վանուց վանահայրութիւն-
նը յանձնուեցաւ Արք. Կարապետ
Վարդապետ Աբրահամեանի և յոր-
դոր կարգադրուեցաւ իր պարտաւո-
րութեանց վրայ հոկտեմբեր :

17 հոկտ. 1874 (Կնիւ)

Ի. Գեղեցիկ

Ներքեակեալ գրութիւնը՝ զոր առ-
Ամենապատիւ Ս. Պատրիարք Հայրն
մատուցած եմ, առ Ձերդ մեծապատ-
ւութիւն ուղղելով կը խնդրեմ՝ որ բա-
րեհաճիք Ձեր ազգ-օգուտ թերթին
յատկապէս թուայն մէջ հրատարա-
կելու շնորհն ընել :

Յուսով եմ որ ընդունելով խնդ-
րիւնս՝ կ'ընդունիք նաեւ մեր խօսի-
նարդանայ և անկեղծ շնորհակալեաց
հաւատարմն :

Մնամ

17 հոկտ. 1874 Արք. Կարապետ
Մայր Վարդ. Ս. Եկեղեցւոյ Գասապտու Հայ Կ-
րածչութեան

Ամենապատիւ Ս. Պատրիարք Հայր
Նախագահ Կրօն. Ժողովոյ Ազգ. Կեղ-
րոնական վարչութեան :

Իւրաքանչիւր Հայ իւր ազգին ըստ
կարի օգտակար ծառայութիւն մա-
տուցանելու պարտական լինելով, մեք
իսկ իբրեւ մի Հայ անհատ, եթէ մեծ
ծառայութիւն մը չեմք կարող նմա
մատուցանել, դոնէ փոքրիկ իննա-
յելու համար փափաք ու ջանք ու-
նենալին ալ խոստովանելով :

Ահա այն փափաքանք և ջան-
քը զայդ և զյերբեկ ճարական ի
ձեռն մեր նախնի Ս. Հայր հոգեկե-
ւադ օրհնութեանց եղանակնե-
րն՝ ըստ կանոնաց արուեստի Հայ-
կական երաժշտութեան՝ ի ընկն առ-
նու յանձն առած և ծայրէ ի ծայր
ձայնագրել ջանացած եմք, որով
յայտնեալ է որ միայն նորանոր աղա-
ւաղմանց առաջը կատարելագոյն
առնուած կը լինի, այլ և որ փափա-
քելին է, գարուց ի դարս ի արիւնս
երկրի կառուցեալ համայն Հայ եկե-
ղեցեաց միաձայն և միասնաբար՝ եր-
գեցողութիւնն հնարաւորութիւն կըս-
տանայ, մինչդեռ այսօր նախնի Ս.
Հայր ճարականի մէջ գործածած ձայ-
նագրական նշանաց, կամ որ նոյն է՝
խաղիկ նշանակութիւն չունենալուն
պատճառաւ, քանզի գիտցող ու ու-
սուցանող չէ մնացած, ոչ միայն Ա-
րարատ ու Սիօն, Սիւս ու Ալիմամար,
այլ Հայաստանի դաւառն այն դաւա-
ռին, այլ եկեղեցին այն եկեղեցւոյն
նման չերգելու, այլ և որ յայժ ցաւա-
րին է, միևնոյն եկեղեցւոյ մէջ միև-
նոյն օրհնութիւնը կամ հարցը միև-
նոյն եղանակաւ չերգուի, քանզի
ոչ թէ երաժշտական կանոնքն են
որ կառավորուին մեր դպրաց, այլ
իւրաքանչիւր ուրուք հաճոյքն, ու-
րով Հայ երգեցողութիւնն դէպ ի
Սենարաւ ուղղած է իւր քայլերն, դոգ-
ցես Բարեւոյն աշտարակին աւերակ-
ները զննելով հաճոյ նրկեցած մի վը-
րաւակն իւր գերեզմանն ընելու հա-
մար :

Ս. Ալարդ, Ամենապատիւ Հայր,
մեք որ այժմ մեր տաժանելի ձեռ-
նարկութիւնն ի գլուխ հանած եմք,
և կը փափաքեմք որ կրօնական ժո-

ղովոյդ պատկառելի անունն ու շաղ-
րութեանն յանձնեմք ի քննութիւն,
քան զի մինչև ցարդ մեր առ վերհա-
մառ Ս. Հայրապետն ուղղեալ առա-
ջարկութեան նկատմամբ պատաս-
խան մը չընդունեցանք, և թերեւ
չընդունելով ալ, կը խնդրեմ որ բա-
րեհաճիք երգեցողական ժողովոյն
ձայնագրած շարականն ի նոյն տա-
ւան բերել տալու հրամանը տալ,
որպէս զի մեր ձայնագրածին հետ
բազմատեղով կարող լինի կրօնական
ժողովը նոցա և մեր աշխատութեան
վրայ դատաստան ընել, և զո՛րն ըն-
տիր գտնէ՝ զայն ի հրատարակութիւն
հանելու վճիռը տայ :

Իսկ եթէ կրօնական ժողովոյ ժո-
մերը չեն ներքեր որ ամբողջ շարա-
կանին պարունակութիւնը մի առ մի
քննէ, կը խնդրեմք, Ամենապատիւ
Ս. Հայր, որ դոնէ հաւիտեականց «Ան-
ձինք նուիրեալք» Ս. Լուսաւորչին
«Այսօր գուարճացեալք» և Յովհաննու
Մկրտչի «Արեգական արդարութեան»
օրհնութեանց ձայնագրեալ օրինակ-
ներն երգեցողական ժողովէն բերել
տալ հրամայեք մերինն հետ բազ-
մատեղու համար :

Քաջայայտ լինելով, Ամենապատիւ
Հայր, որ մեր այն դպրն աշխատա-
ւորութիւնն ի փառս ազգիւ և ի պայծա-
ռութիւն Հայաստանեայց Ս. Եկեղե-
ցւոյ ընդունելով կ'բարեհաճիք ընդ-
նալն ընդունել մեր առաջարկութիւն-
ներն ալ, Մնամ Ամենապատիւ
ուրութեան Ձերում :

17 հոկտ. 1874 ամենախոնարհ
Մայր-վարժարան ծառայ
Արք. Կարապետ Ս. Եկեղեցւոյ

ՏԵՐ.

Կը խնդրեմք որ ներկայեալ Մըր-
մուշը Ձերդ աշխատութեան ազգ-
օգուտ թերթին մէկ անկիւնը զետե-
ղեք ի շնորհ Մաքրուհեան Ե. վար-
ժարանի աշակերտաց :

18 հոկտ. 1874 Մնամք յարգանք
Պէշիքթաշ Զ. Գ. Խաւհեան

ՄԵՐԱՌԵՋ ՈՐԴԻԱԿԱՆ

Ա. Ռ.

ԿԱՐԱՊԵՏ ԵՖԷՆՏԻ ԳԱՐԱՆՈՋԱՆԸ
Ռ. Եր. Վսեմ. Ողբ. Թագեալ զերկիր մեր
խոնարհ, Զերկինս ի վեր ի թե թե թե թե
Թաղիս լուսավորչ :
Աշխուճ մեր պի՛ն պի՛ն տէտակն ի քեզ
կարեալ մնան, Ոչ ևս դառնա հայր ի մեզ
յերանաւեալ ի վարդգ :
Երբեմն դու, Հայր սիրելի, մտնուի տիւր
մեր պաշտպան, Ի վարժարան մեր
փութայր ի բարաստան ծաղկաւոր
մեր տայր ջուր :
Ուրեք քեզ զնախնի բանիցդ դեռ ի զով
ծորանս Զորտ մեր և զմիտս, որպէս քաղցր
էր տես պաշտպանիդ :
Աւագ, տաղդ լուսատու, որ երբեմն մեզ
փայլելու :
Դո՛ւ ինչ յամուց մի՛ տղին ի ցաւ ի սուգ
Հայ դարմիս :
Անգամ Սարգսեան՝ զբոյգ կենաց սակի
թերն, Մկրատ մահաւոր զամ մի՛ թէ վաղ . . .
ոչ աւագ :
Անիւ բազդին խաղաղութի մերթ յաջորդ
գլխի Հայոց :
Ժաղիկ թշուառքն, մերթ ընդ կրօնին
դառնայ ձախող . . . արտասուք :
Մահ դժնեքեմ՝ երկայնաստուեր աշտն
ձօնեալ ձեռաց սաստիկ :
Ի դերդաստան Գարակէօբեանց, ուր
ձեռքիդ ո՛րիդ վաւ, Աւագ, արի վիրաւոր
գերազանց զբոյգ
հաստէ :

Մերա զընտանեացդ և զազգիդ
լցնալ յարկն բարոյաների :
Ս. Զ. քաղցրահայեաց, յոր փողփող
չող հանձարի :
Ս. Ե. մեղմիկ մեղ անհարկն . . . զան-
մահութեան տեսին զփառս :
Լեզուդ բաղնաբարաւ, որ երբեմն մեր
խրատու :
Այժմ ընդ դատս զուարթեց երգէ վե-
հին պիտու :
Ոչ կարն ոչ նմանիլ դողաղիկ
պերճ չը :
Հողոյդ պայծառ փայլ որ օրացաւ ի
կէտ իւր :
Յուրեմայն յիշատակ ք. քաղցրութեան
ցանկալի :
Ի սիրտս Հայոց համայնից մինչ մեր օրդ
բոյգ երախտագիտ :
Գրեմեալ կրեմք ի ձախտաւ
սակեղծեալ տառիւք . . . ո՛հ :
Ձանուն ք. վեհ վարելի զոր բարբառեմք
անմահ յուշտու :
Ո՛ հայր, դու եղեր մեզ, Հայ մանկուպս
խմբակին, ԿԱՐԱՊԵՏ առաջնորդել
պէս պէս ուսմանս :
Ի շաւղոյ :
Լ. Եր. Հայր, զմեր միմեմք
օրդ գործը ծնեալար, Զմեր ձօն, զմեր
հաղենքդ, զմեր վերջին
քեզ օղնոյն :
18 հոկտ. 1874 ի Գիտաց
աշակերտաց Պէշիքթաշ
Մաքրուհեան Ե. վարժարանի
Յովհաննէ Թաւաթեան

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Ռէրա Լաւելի փողոցը 6 1/2 կան-
գուն երեսով և 25 կանգուն խո-
րութեամբ գետին մը կայ ծախու :
Ուղղը պէտք է դիմէ Գալաթիա
Բեր-չէնպէ բազարի մօտ
Կալաթիի խոն թիւ 5, Նորթ
Պրիթիլի աշտնաւոր-
ութեան պրատենտայն, և Գ. Գաւաթիկ
Ե. Սերոբեանի հետ տեսնելի :

Ի Լ Ա Ն

Աստքիւրի Շահանէ իշուն միւստյ-
եա օրուանադ օլան, 12000 ատէտ
եուն քիլոմիտր պէհէր ատէտ
32 զրուշէ թալիպի Էօհտէսինտէ
օլուպ, թըշրինի Էփէլը
բուսինին 24 ինճի
բէնճէնպիս կիւնի գարարը
զաթիսի վերլէճէլինտէն,
պուստան աշաղը ֆիւթթէ
իթայէ թալիպ օլանլէրին
եէվմի մէգբիւրտէ
Տարի Շուրայի առ-
քէրլէ կէլլէլէրի :
21 թըշրինի Էփէլը 1874
Պապը Սէրասքէրի

Իղմիտ ֆապրիպայի հիւմանուսի
իլին Բօքէր պաղրիկանըն
մադաւա տէմո իթտարնը
տէրէօհտէ իտուպ իֆա
իտէմէտիլի 6800 դըլէ
պէեաղ շարապ թօրթուսու
միւստյապէ գօ նըլտադ,
պէհէր դըլէսի 25 զըւա
թալիպի Էօհտէսինտէ
օլուպ, թըշրինի Էփէլը
իլմի իլիւսի իլիւսին
չէտար չէնպիս կիւնի
գարարը գաթիսի վե-
րլէճէլինտէն, իթա իթմէլէ
թալիպ օլանլէրին
եէվմի մէգբիւրտէ
Տարի Շուրայի առ-
քէրլէ կէլլէլէրի :
16 թըշրինի Էփէլը 1874
Պապը Սէրասքէրի

Աստքիւրի Շահանէ զըշլա վէ գա-
րա օլանլէ վէ հաթիսին
չէրին փաղ Օլուսանպ
օլուպ իթալլէրին
փաղլլէ վէ լուղուսի
գաթար պօսու վէ սայի-
րէսի ֆիւթթէ իթալլէրին
մալլէլէրի վէճէլլէ
թալիպի Էօհտէսինտէ
օլուպ, թըշրինի Էփէլը
իլմի իլիւսի իլիւսին
չէտար չէնպիս կիւնի
գարարը գաթիսի իթա
իթմէլէ թալիպ օլանլէրին
եէվմի մէգբիւրտէ
Տարի Շուրայի առ-
քէրլէ կէլլէլէրի :
17 թըշրինի Էփէլը 1874
Պապը Սէրասքէրի

Կ. ՊՕԼԻՍ ԶԻՆԻԼԻ ԽԱՆ